

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Samostojna kmečka organizacija.

Razmere, ki vladajo danes v kranjski deželi, vpijejo naravnost po tem, da se mora pomesti s sedaj vladajočo stranko. Ta stranka je že tako gnala in pohujšana v svojem bistvu, v svojih voditeljih in v svojih koritarjih, da njeni najboljši pristaši glasno na cesti zabavljajo.

Zdi se nam, kakor bi se požrešen prasec usedel k polnemu koritu, kjer čmoka in razmetava vsebino okrog sebe, ne da bi mislil na to, kdo bo korito zopet napolnil. Zdaj še gre nekaj časa, kajti deset milijonov se ne more kar tako hitro pogirati. Nihče pa ne misli na to, kaj bo potem, ko se milijoni posuše in ko jih bo treba vrniti! Kdo bo tedaj odgovoren za razsipavanje, za pohujšane koritarje, ki se danes pasejo v deželni službi? O, takrat bo že marsikdo oziroma večina teh, ki so odgovorni za gospodarstvo z deželnim denarjem, v penziju. Izginili bodo s pozorišča, ker se bodo v lastnih nesramnostih zadušili. Naslednik pa naj pomaga deželi na noge, kaj ne?

Rešitev teh razmer, ki vpijejo do neba, mora priti z dežele, s kmetov! Nobena sedaj obstoječih političnih strank ne more izvesti rešitve, ampak ustanoviti se mora popolnoma samostojna kmečka stranka, neodvisna od vseh drugih strank.

Združiti se morajo naši najboljši možje na deželi, ki se odlikujejo po svoji nesebičnosti, pravičnosti in ljubezni do kmečkega stanu, možje, ki uživajo splošno zaupanje v občini in katerih značaj je vzvišen nad vsakim dvomom, da bi občne koristi zapostavljali za svojimi. Tudi se ni ozirati na njih dosedanjo politično pripadnost, kajti tudi klerikalna stranka je imela na deželi poštene pristaše, ki so se dali zapeljati od sladkih besed in obljub ter pričakovali od stranke vse najboljše. Taki bodo in so že tudi najprej uvideli, da od klerikalcev ni pričakovati ničesar, prav gotovo pa to, da bodo zavozili voz deželnega gospodarstva v močvirje, iz katere-

ga bo rešitev prav težka. Pri ustanovitvi samostojne kmečke organizacije torej ne pojde ne za klerikalce, ne za liberalce, pojde le za združitev dobrih, za blagor kranjske dežele vnetih mož in za ustanovitev gospodarske politične stranke, ki dežele in njenih dohodkov ne bo izkoriščala, ampak le gledala, da jo reši in dvigne iz blata, v katero je prišla po zaslugi po krivici imenovane slovenske ljudske stranke, ki ni ne slovenska, še manj pa ljudska.

V kolikor pride vera v politiki v poštev, naj bi stala ta stranka na krščanski podlagi, toda nikoli ne na klerikalni, to je na taki, da bi se vera izkoriščala in zloračila v strankarske namene.

Sploh je po deželi, kakor nam pišejo bralci, vse napeto in čaka, da se pojavi voditelj ali več voditeljev, ki bi pričeli z ustanovitvijo nove, od nikogar odvisne stranke, ki bi v prvi vrsti gledala na koristi našega kmetovalca in na uspešno in modro gospodarstvo v deželi. Ako se presoja vse razmere, je ravno zdaj najlepša prilika, da se kmet osvobodi klerikalnega jarma in potegne vodstvo dežele nase. Toda stvar je treba hitro vzeti v roko, kajti za prihodnje deželnozborske volitve, ki se vrše spomladi 1914, mora biti vse pripravljeno in zmaga zagotovljena. Do takrat bo marsikomu sedanjih deželnih gospodarjev zmanjkalo tal pod nogami, da se bo moral umakniti in lepa prilika pozneje lahko uide.

Pogum torej, zavedni kmetje, pričnite se po vaseh in po občinah organizirati in geslo vsakega kmetovalca, ki ljubi svojo rodno grudo in deželo, bodi: **Samostojna kmečka stranka!**

Ako je »Slovenski Dom« sprožil to idejo, ni treba še misliti, da hoče biti »Slovenski Dom« morda glasilo nove stranke. Uredništvo vodi le plemeniti nagibi in zato je tudi rade volje pripravljeno, vse tozadevne vesti o snovanju priobčevati in tudi eventualnim vposlanim agitatoričnim člankom staviti prostor na razpolago. Saj potem, ko se stranka ustanovi, bo itak potrebovala lastno glasilo in tedaj se bo

»Slovenski Dom« rad umaknil. To pa mora vsakdo priznati, da se je »Slovenski Dom« edini izmed vseh slovenskih listov najbolj odkrito in najbolj pošteno trudil za interese našega kmečkega prebivalstva in bo to tudi vnaprej storil.

Glede zgoraj omenjenega nasveta, ki se že na več krajih naše dežele udeležuje, pa prosimo svoje bralce, da nam izražajo svoje mnenje in pomisleke. Prav radi bomo vse priobčili.

Kranjski deželni zbor.

V torek je bila druga seja deželnega zbora. Klerikalci so vložili dva nova zakona, o katerih govorimo na drugem mestu. Napredni poslanci so vložili naslednje interpelacije in nujne predloge:

Nujni predlog poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev radi občinske ljudske šole v Kočevju, nujni predlog poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev radi ustanovitve deželne živinske zavarovalnice, interpelacija poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gosp. deželnega glavarja glede vodne preskrbe za celo Belo Krajino, interpelacija poslaca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gosp. deželnega predsednika glede pomanjkanja gozdnih sadik, interpelacija deželnega poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gosp. deželnega glavarja glede poplavljanja Dragatuškega polja, interpelacija poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gosp. deželnega glavarja glede stavbe novega deželnega mostu, oziroma broda čez Kolpo v Gribljah, interpelacija poslanca E. Gangla, J. Reiserja in tovarišev na gosp. deželnega predsednika v zadevi oddaje ravnateljskega mesta in profesorskih mest na slovenski gimnaziji v Gorici.

O predlogu poslanca dr. Gregoriča, da bi kamniški vlaki prihajali in odhajali na južni kolodvor, se je soglasno sklenilo, pozvati deželno vlado, da vpliva na železniško ministrstvo in Južno železnico, da bo omogočila prihajanje in odhajanje kamniških vlakov na južni kolodvor.

Nato se je nadaljevala debata o Završnici. Deželna izvedenca Geilhofer in Sernec sta prečitala svoji poročili, iz katerih pa rentabiliteta električnih central nikakor ni razvidna. Deželni odbor bi moral ti poročili dati natisniti, da bi se ju lahko preštudiralo, a to se ni zgodilo. Poslanec Ribnikar je s številkami dokazal, da se elektrika na Završnici ne bo rentirala. Nato je poslanec Jarc stavil predlog:

»Deželni zbor zaupa glede akcije na Završnici deželnemu odboru, zato prehaja preko predloga dr. Trillerja (naj se izvoli odsek petih članov, pomnožen z nepristranskimi strokovnjaki, kateremu naj deželni odbor izroči v pregled in proučenje vse na Završnico in druge hidroelektrične naprave se nanašajoče spise in ki naj o zadevi čim najpreje poroča) na dnevni red.«

Klerikalci so temu predlogu ploskali, napredni poslanci so pa klicali: **Beže pred javnostjo, javnosti se boje!** Poslanec Jarc je nadalje napadel dr. Tavčarja, da je on kriv in odgovoren za pisavo naprednih listov, vsled česar je dr. Tavčar ostro nastopil in je deželni glavar k redu poklical napredne poslance, onega pa, ki je povzročil provokacijo, poslanca Jarca, **pa ne.** Napredni poslanci so klicali: **Tschermaki! Tschermaki!** To se je klerikalcem najbolj posmodilo pod nos.

Poslanec dr. Triller je nato izvajal, da so ga mnenja deželnih izvedencev zelo razočarala. V teh mnenjih je videl tudi priznanje, da se kapaciteta Završnice stopnjuje od 1450 do 435 konjskih moči. To nestalnost hoče dežela izenačiti z akumulacijskimi bajerji, t. j. z rezervami, ki bi se v slučaju, da zmanjka Završnici moči, porabljali. To bi pa jako podražilo napravo in jo tudi pogubilo. Zato se govorniku zdijo pojasnila izvedencev za nezadostna in nikakor pomirjevalna. Ker pa sega zadeva v žep davkoplačevalcev, je popolnoma jasno pojasnilo treba najodločneje zahtevati. Zato predlaga, naj se prejme njegov predlog.

Oglasil se je dr. Lampe in rekel, da nosi klerikalna večina vso odgovornost za ta dela in odreka naprednim poslancem zmožnost za presojo objektov. Milan plem. Šuklje laže, ko piše v »Narodu« o električnih projektih. S svojim zlobnim jezikom, ki ima strup na njem, napada in zmerja vse, kar se protivi in kritizira električne centrale.

Seveda je bil odklonjen dr. Trillerjev predlog, kajti kontrole se boje klerikalci kot živega vraga, sicer bi pustili, da se sestavi komisija, ki bi pregledala, če je upati na dobičkanost, oziroma vsaj na pokritje stroškov električne naprave.

V popoldanski seji se je dovolilo raznim občinam pobirati občinske doklade, ki znašajo več kot 100%.

Ustavni odsek je predlagal, da se občina Cerknica razdruži tako, da bi se davčne občine Begunje, Bezuljak, Kožljek in

Selšček izločile in tvorile samostojno občino. Dr. Novak je poudarjal, da stoje narodno-napredni poslanci na stališču, da se občine proti njih volji ne smejo razkosati.

Finančni odsek je podal poročilo o računskem sklepu melioracijskega zaklada. Dr. Triller je ostro kritiziral to poročilo in je dokazal, da bo melioracijski zaklad, ako si bo deželni odbor izposojeval od njega milijone za pokritje deficita, leta 1915. izčrpan do zadnjega vinarja in da bodo davkoplačevalci kar strmeli, ko bodo videli končni upeh 7- do 8letnega gospodarstva sedanje deželnozborske večine. Dr. Krek je zagovarjal gospodarjenje s tem, da je kazal na druge dežele, ki so še bolj zadolžene kakor je Kranjska.

Nato je poslanec dr. Gregorič poročal o dovoljenju podpore za zgradbo Vajeniškega doma v Ljubljani. Sklenilo se je z večino klerikalnih glasov, dajati temu domu, ki bo zopet vzgajališče klerikalnih značajev, letno podporo toliko časa, da društvo amortizira svoto 80.000 kron, ki bo dom stal.

Poslanec dr. Tavčar je utemeljeval svoj in svojih tovarišev nujni predlog glede **izboljšanja učiteljskih plač.** Govornik naglašal, da je to že desetokrat, da narodno-napredni poslanci predlagajo zboljšanje učiteljskih plač in zato je sedanji predlog že nekak jubilej. Vprašanje zboljšanja učiteljskih plač je socijalno vprašanje prvega reda, **ker učiteljstvo je v celi Avstriji slabo plačano, na Kranjskem pa naravnost sramotno slabo, četudi je tako zaslužno za naš kulturni razvoj.** Nujnost je sama po sebi utemeljena. Ako pa ni mogoče takoj definitivno rešiti tega vprašanja, naj se ustvari vsaj provizorij, ki bi sestojal v tem, **da bi se doklade enakomerno razdelile vsem učiteljem.**

Klerikalcem ta predlog seveda ni ugaljal, njim ni šlo v glavo, da bi bili napredni učitelji ravnotako deležni doklad kot njihovi somišljeniki, pravica je klerikalcem tuja, neznana stvar in zato so cinično odklonili nujnost predloga, ki je bil izročen finalnemu odseku.

Interpelacija poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gosp. deželnega glavarja glede vodne preskrbe za celo Belo Krajino.

V Beli Krajini imajo dosedaj vodovod le v vasi Semič, Kot, Petrova vas ter mesto Črnomelj. A tudi ta vodovod daje le malo vode in je ima le takrat dovolj, kadar je naliv. Vsa druga Bela Krajina je pravzaprav brez pitne vode. Vasi v višini trpe pomanjkanje vode v suši in zimi, a vasi ob tekočih vodah tudi nimajo studenčic. Prebivalci Bele Krajine zajemajo pitno vodo le iz lenih voda Kolpe in Lahinje. V Metliki imajo celo umazan studenec Obrh. Umevno je, da je baš ta infekcijska voda vzrok, da bolehalo po njenem zauživanju ljudje in živali. Mačuh in druge kužne bolezni niso

v Beli Krajini redka prikazen. Razen tega je tudi zajemanje vode iz Kolpe in Lahinje ob prehodih v gričevje radi 20 do 30 m visokih in navpičnih kanjonov največja nevarnost in muka tako za tamošnje ljudi kot živali. Pri takih vodnih razmerah se seveda ne more belokrajnsko ljudstvo vzdigniti iz siromaštva. Radi njih pa tudi zlasti živinoreja ne more pokazati napredka, ki bi bil tamošnjemu ljudstvu in celi deželi v korist. Belokrajnsko ljudstvo zapušča radi teh neznosnih razmer domači svet in si išče vir živeža v tujih krajih, kot delavec v rudokopih, tovarnah itd. **Neodložljiva je torej nujna potreba vodne preskrbe za celo Belo Krajino.** Ta potreba se je sicer že tudi v tej visoki zbornici večkrat naglašala, a od obljub in resolucij ljudstvo sedaj še ničesar nima. Vse kar se je storilo, so menda ostale le prazne besede, kajti dejstvo je, da baš letos drvi belokrajnsko ljudstvo trumoma v Ameriko in druge kraje. Ostalo ljudstvo pa je zelo nestrpno, obupano in zahteva, da se vendar že enkrat prične z delom in preneha le z obljubami.

Z ozirom na to si usojajo podpisanci vprašati gospoda deželnega glavarja:

1. Ali hoče še tekom tega zasedanja poročati, v kakem stanu je gradba vodovoda za preskrbo Bele Krajine?

2. Ali hoče vse potrebno ukreniti, da se še pred drugoletnimi volitvami začne graditi ta prepotrebni vodovod?

Interpelacija deželnega poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gospoda deželnega glavarja glede poplavljanja Dragatuškega polja.

Prebivalci občine Dragatuš prosijo že dolgo za regulacijo potoka Turnšice, Nerajčice in Lahinje, ki poplavljaajo Dragatuško polje tako, da je osobito ob času košnje vse polje pod vodo, ki na ta način vzame kmetu s trudom priborjeni pridelek. Na prošnjo dragatuške občine je že leta 1910. visoki deželni zbor sklenil: »Prošnja se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da odredi ogled teh potokov po tehniki in ako dožene, oziroma osigura tudi prispevanje interesentov k pokritju stroškov, izdela potrebni načrt.« Poslanec Matjašič je takrat izrazil željo, naj bi deželni odbor še v jeseni 1910 vse potrebno ukrenil, da se nedostatom na dragatuškem polju odpomore. Sklep deželnega zbora in prošnja dragatuške občine pa je ostala očitno le na papirju, kakor tudi vzbuja tedanja želja Matjašiča sum, da je bila izražena le zato, da se vrže volilec v oči pesek. S tem, da se je že leta 1910. priznala potreba regulacije in tudi storil od deželnega zbora sklep njej v prilog, je neopravičljivo, da se še do danes ni pričelo z regulacijo ter da se še vedno odlaša izvrševanje priznanih načel.

Deželni odbor bi se utegnil sklicevati na to, da se ni doseglo sporazumljanje med

njim in interesenti, a poudarjati je treba, da tem melioracijam vsekako gre prednost, kakor n. pr. večmilijonskim investicijam radi električnih central na Gorenjskem, kojih vrednost je neprimerno bolj dvomljiva kot le - teh na Gorenjskem.

Ker prebivalstvo dragatuške občine nestrpno in opravičeno pričakuje izdatne pomoči baš od dežele, zato si dovoljujejo podpisani gospoda deželnega glavarja vprašati naslednje:

1. Ali mu je znano, v kakšnem tiru je zadeva, oziroma kaj je deželni odbor v zadevi že storil?

2. Ker se ni še z delom pričelo, zakaj se še ni in kje leži vzrok?

3. Ali je pripravljen ukreniti vse potrebno, da se zadeva ne bo več zalvala s praznimi besedami in obljubami ter da se čim preje osuševanje dragatuškega polja prične in konča?

Novice z Balkana.

Albanski roparji.

Vstaja Albancev, oziroma njih ropanje po srbskih novoosvojenih krajih je že ustavljeno. Srbija je mobilizirala par divizij in z njimi pognala Albance čez mejo. Najbolj žalostno je to, da so tudi Bolgari podpirali Albance in zlasti bolgarski četaši so se z njimi borili. Pravijo tudi, da je neka velesila podpirala Albance in jim dala denar in orožje na razpolago. Avstrija in Italija zahtevata zdaj od Srbije, da bi ne prekoračila albanske meje. A temu se Srbija ne more vdati, kajti če hoče imeti mir, mora dodobra ponižati albanske roparje in jih v njih deželi prisiliti do miru.

Grčija in Turčija.

Turška dviguje glavo čedalje bolj. Ponosna vsled tega, ker si je brez vojne zopet osvojila Odrin in Lozengrad, hoče tudi drugod še del prejšnje svoje zemlje nazaj dobiti. Najbolj jo mikajo otoki v Egejskem morju, ki morajo pripasti Grški in jih ima tudi Grčija zasedene. Napetost med obema državama je vedno večja in ni izključeno, da pride do grško-turške vojne. Grčija je že mobilizirala vojno mornarico.

Razgled po svetu

Državni zbor.

Državni zbor prične zborovati dne 21. oktobra t. l.

Papeška kurija proti slovanskemu bogoslužju.

V torek se je vršilo v Splitu veliko protestno zborovanje hrvaških in srbskih katoliških duhovnikov proti odloku papeške kurije, ki meče iz naših cerkva po Dal-

maciji slovansko bogoslužje. Papež je motiviral to svojo prepoved, katero je poslal šplitskemu škofu, z enotnostjo katoliške liturgije, ki zahteva tudi enoten cerkven jezik. Proti temu odloku slovanska duhovščina odločno protestira, ker krši ta odlok stare tradicije. Zborovalci, katerih je bilo nepričakovano mnogo, so sklenili, da pošljejo papežu memorandum, v katerem se zahteva brezpogojna zopetna uvedba slovanskega bogoslužja po dalmatinskih cerkvah. Razprave so bile zelo živahne. Več govornikov je zahtevalo, da se v slučaju, če papež ti zahtevi ne ugodí, započne splošna akcija za izstop iz rimsko - katoliške cerkve.

Vsled fanatičnega obnašanja katoliškega škofa.

Srbski virilisti bosanskega sabora, in sicer štirje metropolitni in podpredsednik najvišjega šolskega in upravnega sveta, so se pismeno zedinili na to, da bodo sprožili v prvi saborski seji zadevo prestopa Georgine Pavlovičeve in izjavo knezoškofa Stadlerja, češ, da se na vladne odredbe ne more držati, ker jih papež ni potrdil. Izjavili bodo obenem, da se ne morejo udeležiti sabora, dokler bo dr. Stadler na svojem mestu. Izginila je v Sarajevu zopet Srbkinja Pavlovič, ki so jo imeli toliko časa skrito, da je prestopila h katoliški veri. Vsled tega je vladalo med srbskimi krogi velikansko vznemirjenje in posledica gorenja izjava.

Zopet veleizdajniški proces.

Državno pravdnništvo v Marmaros-Szigethu toži severnoogrsko Rusine veleizdaje. Obtožnica, naperjena proti 92 osebam, obsega 56 tiskovnih pol. Obtoženi so bili baje v zvezi z grofom Bobčevom in z ruskimi škofi v Chelmu in Žitomiru ter s pravoslavni menihi na gori Atos. Agitirali so baje za priklopitev Rusinov Rusiji.

Razpust italijanskega parlamenta.

Ministrski svet se je te dni posvetoval o razpustu italijanske zbornice in o razpisu novih volitev. Kakor poroča »Tribuna«, bo dne 26. oktober prvi volilni dan, ožje volitve se vrše dne 2. novembra. — Nova zbornica pa se sestane dne 26. novembra.

Slovenija

s Zakone kujejo! Kjer le mogoče in kjer se da, skušajo klerikalci potom deželnega zbora skovati zakone, ki so v korist njih strankarski politiki. Deželnozborski, občinski volilni red, cestni zakon itd. vsi ti so prikrojeni v strankarske koristi. Za Ljubljano so vedeli, da je ne pridobe, zato so si pomagali s proporcionalnim volilnim redom. Zatajili so narodnost in belo Ljubljano, ki je bila skoro trideset let brez

Nemcev, umazali s tem, da so pustili Nemcem prosto pot v občinski svet le radi tega, da je šlo tudi par klerikalnih kričavev noter. Toda tudi ta zakon so že pri lanskem zasedanju popravili in zdaj so nanovo vložili izpremembo občinskega volilnega reda za mesto Ljubljano. Po tej izpremembi nimajo volilne pravice osebe, ki so potom razkosanja parcel pridobile dele istih v ta namen, da bi s tem pomnožile število volilnih upravičencev. Znano nam je prav dobro, da so klerikalci sami delali na ta način umetne volilce, toda naprednjaki so jih posnemali in zdaj se klerikalci boje, da bi naprednih volilcev vseeno več bilo. Zato poskušajo s tem zakonom. Obenem predlagajo, naj se poslovna doba občinskih zastopov podaljša za šest let mesto dosedaj veljavnih treh let. — Klerikalci imajo namreč strah, da bi morda v prihodnjih treh letih izgubili večino onih občin, ki jih imajo sedaj v rokah, zato naj se poslovna doba podaljša. No, če bo to pomagalo, je vprašanje; bodo pa prihodnjič občine pometle klerikalce iz občinskega odbora in bodo potem napredni občinski odbori dlje časa poslovali. — Imeniten je tudi predlog, naj se občina Spodnja Šiška združi z mestno občino ljubljansko. Prva kakor druga se upira tej združitvi, toda klerikalci hočejo to doseči, ker jim je Šiška preveč napredna in leži v Šusteršičevem volilnem okraju ter bi sčasoma lahko odločevala pri deželno- in državnozborskih volitvah. Oh, ta otročji strah, zato to umetno prikrojevanje vseh mogočih razmer v prilog stranke. Vsa nasilstva in krivice jim pa ne bodo nič pomagale, ko se bo ljudstvo zavedlo in spoznalo svoje sleparje, ki se le še s silo in nasilstvom vzdržujejo. Neumljivo nam je le to, da je deželna vlada, ki bi morala biti nad strankami, tako poslušna in pokorna dekla, da priporoča vse, kar klerikalci sklenejo. Pa bo tudi še z vlado pričel obračun in očitala se ji bo ravno taka pristranost kakor klerikalcem. Mera bo kmalu polna!

s Završnica v temi! Deželni odbor je torej po svoji klerikalni večini odklonil predlog poslanca dr. Trillerja, naj izvoli deželni zbor posebno mešano komisijo, ki naj pregleda račune in načrte za Završnico in naj zasliši nepristranske izvedence. Kaj sledi iz tega? Da se klerikalci boje kontrole, da nočejo pustiti, da bi jim kdo gledal v karte, da nočejo dati kranjskim davkoplačevalcem jasno sliko, ali je kaj pričakovati ali nič. Kakor slab trgovec, ki nikomur ne da vpogleda v svoje knjige, tako so se klerikalci z bali in niti slišati niso hoteli, da bi se nepristranska komisija s pomočjo izvedencev prepričala, če je vse v redu. Iz tega sledi, da morajo biti električne naprave na Završnici velikanska špekulacija na račun kranjskih davkoplačevalcev in da javnost ne sme izvedeti resnice. Kdor se boji luči, stori tako, kakor je klerikalna večina storila, zato naj si vsa poštena javnost napravi svojo

sodbo o tem! Završnica ostane za javnost toliko časa v egiptovski temi, dokler je luč resnice in javnosti podanega računa od strani nepristranske komisije ne razsvetli. To je za klerikalce velikanska temna pega, znak jako sumljive bolezni!

s Melioracijski zaklad. Ta zaklad, iz katerega se pokrivajo stroški za vse javne naprave dežele Kranjske, za poslopja, ceste, vodovode itd., je v tako dobrih rokah, da si klerikalni deželni odbor iz njega izposojuje denar za podpore svojim pristašem, društvom in za korita nenasitnih svojih koritarjev. Ta izposojila naraščajo od leta do leta in so že zdaj dosegla milijone. Kdo jih bo povrnil? O tem zakladu prinesemo prihodnjič zanimiv govor poslanca dr. Trillerja v tej zadevi, iz njega bo razvidno, kako se razsiplje denar, namenjen za občekoristne stvari, za »vzorno« gospodarstvo deželnega odbora in za nasilno vzdrževanje klerikalne moči

s Širite napredno časopisje! Kako se boje klerikalci naprednega časopisja je bilo razvidno iz razprav v deželnem zboru. Napredno časopisje poroča odkrito in pošteno in prihaja tudi med klerikalne backe. Marsikomu se pri čitanju lahko odpro oči in začel bo premišljevali, v kak prepad ženejo klerikalci deželo kranjsko. Izprevidel bo, da bo potem moral kranjski davkoplačevalec vleči zavoženi voz iz prepada in da bo ječal leta in leta pod težo davkov. Torej le ne naprednega časopisja med ljudi, si mislijo klerikalci in naš škof jim pomaga pri tem, ko prepoveduje brati te časopise. Saj ne gre za verò, ker vere nihče ne napada, toda uboge ovce ne smejo zvedeti sleparij, svinjarij in nezmiselnega gospodarstva klerikalcev. Razširjajte torej po deželi napredne časopise, čitajte jih klerikalcem, to bo najboljšo sredstvo, da se otresemo takih ljudskih osrečevalcev!

s Iz deželnega odbora. Deželni glavar naznaní, da je poljedelsko ministrstvo pri-trdilo imenovanju deželnega stavbnega svetnika Geilhoferja voditeljem osuševalnih del v Ljubljani. — Pevskemu in glasbenemu društvu »Ljubljana« se dovoli z glasovi večine »za sedaj« nadaljna podpora **le 2500 kron**, češ, da je itak v teku akcija za podeželenje glasbenega pouka. — Dr. Triller predlaga, naj se vsaj isto podporo dovoli tudi »Glasbeni Matici«, ki vzdržuje veliko večjo in važnejšo glasbeno šolo, pa že leta ni prejela nikakoršne deželne podpore. **Odklonjeno!** — Za redne tedenske ekskurze deželnega živinozdravstva iz Ribnice v Sodražico in Loški potok se dovoli primerna subvencija pod pogojem, da prispevajo v to svrhu tudi prizadete občine. — Občini Spodnja Šiška se odkloni proti glasu naprednega odbornika pravica pobiranja šolskega novčica v izmeri 2% gostaščine. — Gasilnemu društvu v Vavti vasi se dovoli podpora 500 kron. — Definitivnost se priznažjemne

s Kamila Theimer in dr. Krek. Dr. Krek je vložil tožbo proti Kamili Theimer, češ

da ga je žalila. No, vendar enkrat bomo dospeli do jasnosti in resnice. Pa se bo zopet pralo umazano klerikalno perilo, ki ga je v zadnjem času bilo že toliko, da smrdi po celi deželi Kranjski. Blažena dežela, ki ima take gospodarje!

s Odmevi s polomjenih klerikalnih shodov. Jarčev shod na Muhaberju in v Novem mestu je imel to posledico, da je bil vladni koncipist Golja, ki se je prego-reče zavzemal za Jarca in pri tem žalil novomeškega župana Rozmana, obsojen na 50 kron, oziroma v slučaju neizterljivosti na pet dni zaporu. — Hujša je bila posledica znamenitega shoda na Sv. Gori. Tu je dr. Zajec imenoval Kamilo Theimer noro babo in za njim je enake besede rabil tudi svetogorski župnik Lovšina. Dr. Zajec je za plotom lahko govoril, ker je kot poslanec imun. Gdčna. Theimer ga ni mogla tožiti, toda tožila je župnika Lovšina, ki je kot Kristusov namestnik izprva **odločno tajil**, da bi rabil take besede. Ko so pa zaslišane priče pod prisego izjavile, da je res tako govoril, je **sam priznal, da je to rekel** in ponudil dokaz resnice. Sodnik je pa zavrnil ponudbo in je obsodil župnika Lovšina **na kazen sto kron**, v slučaju neizterljivosti na deset dni ričeta. Shod na Sv. Gori se je s to obsodbo še bolj pokazal kot polomija in s tem tudi vrednost dr. Zajčevih popravkov v našem listu. Obrekovalcev Kamile Theimer pa čakajo v prihodnje še težji dnevi.

s Slovenski advokat v Kočevju. V Kočevju se je naselil odvetnik dr. Štefan Rajh, ki je bil dozda v Ribnici. Upamo, da se bo slovenski živelj vsled priselitve slovenskega odvetnika zelo okrepil. Najbrž bodo v Kočevju ustanovili tudi slovensko šolo in tozadeven predlog so že vložili napredni poslanci v deželnem zboru.

s Johanca s telečjo krvjo. Vodiške svetnice je konec, kajti razkrikana je popolnoma. »Domoljub« poroča tudi o tem in prizna, da je ljudi sleparila. Nič pa ne pove, da se je to godilo mesece in mesece v vodiškem farovžu pod varstvom župnika, kateremu o ljudje nosili za maše in je tedaj z Johanco delal dobre kšefte.

s Glavni zbor »Narodne stranke« za Spodnje Štajersko se vrši v nedeljo, dne 5. oktobra 1913 v veliki dvorani »Narodnega doma« v Celju. Dnevni red: 1. Poročila: a) dr. V. Kukovec: Narodna stranka od zadnjega glavnega zbora; b) dr. A. Božič: Strokovna organizacija našega kmečkega stanu; c) dr. T. Gosak: Delavsko vprašanje na Štajerskem; d) Miloš Stibler: Naše trgovstvo in obrtništvo; e) dr. Ernest Kalan: Naše časopisje; f) dr. L. Brunčko: Društveno življenje na Štajerskem v letu 1913; g) Janko Lesničar: Mi in naši nasprotniki. Podrboni pregled našega dela. 2. Volitve glavnega in izvrševalnega odbora »Narodne stranke«. 3. Predlogi in nasveti. — Opoldne je skupni obed v Narodnem domu. Popoldne se vrši od 4. ure naprej v vseh zgornjih prostorih

Naronega doma velika slavnost »Zveze narodnih društev«, h kateri so vsi udeleženci glavnega zbora prisrčno vabljeni. — Kdor ne more priti na glavni zbor, naj se vsaj siguno udeleži te slavnosti.

s Goriški deželni zbor. Za deželnega glavarja goriškega je imenovan deželni poslanec dr. Alojzij Faidutti, za njegovega namestnika pa dr. Alojzij Franko. — Deželni zbor bo začel zborovati dne 1. oktobra t. l. — Preje zvezani vladajoči stranki laški liberalci in slovenski klerikalci sta doživeli pri zadnjih volitvah poraz in sta sedaj v manjšini. Deželno upravo bodo prevzeli napredni Slovenci in pristaši laške ljudske stranke, ki imajo skupno od vseh mandatov 20. Med laško ljudsko stranko in med naprednimi Slovenci ne obstoja nikaka oficijozna zveza, obe stranki pa sta edini v tem, da mora deželni zbor postati delazmožen in da mora pridno in plodonosno delovati v prid deželi. Za delazmožnost deželnega zbora so tudi slovenski klerikalci (ki imajo sedaj samo še tri mandate). Tudi upajo, da poslanci laško-liberalne stranke, katerih je šest, ne bodo ovirali dela deželnega zbora.

s Zadovoljna je vsaka naša gospodinja s Kolinsko kavno primesjo, kajti ta kavna primes je najboljši kavni pridatek sploh, ker daje kavi najizvrstnejši okus, najprijetnejši vonj in najlepšo barvo; obenem pa je edino pristno domače blago te vrste. — Zahtevajte torej povsod samo Kolinsko kavno primes!

o Dolenjske novice o

d Sv. Gora pri Vačah. K shodu dr. Zajca na Sv. Gori. Gg. popravkarji v »Slovenskem Domu« so si izbrali tudi mojo osebo v popravke z dostavki: je res, ni res itd. Dragi čitatelji, odkrito vam povem, da me je sram, da me ti gospodje rabijo za milnico, da čistijo svojo čast z neresničnimi popravki. Kakor se razvidi iz popravka v št. 38. »Slov. Doma«, je popravkar gotovo kratkega spomina. Ako ne boste jezni, gosp. dr. Zajec, vas bi vprašal: morda se še spominjate, da ste nekaj omenili o uvozu tuje živine? Tedaj sem prvič prosil za besedo, toda zastonj. Mogoče se še spominjate, da ste rekli med drugim, da bi vi raje živino iz Bolgarije kakor pa iz Srbije uvaževali. Veste, gosp. dr. Zajec, da tega še danes ne razumem iz kakega vzroka. Jaz sem si mislil, morda zato, ker so Bolgari vsled svoje neumne politike skočili z vrhunca slave pod klop, ali morda zato, ker je Bolgarija bolj oddaljena kakor Srbija in bo pečenka bolj draga? Vdrugič sem prosil za besedo, ko ste govorili nekaj o lovskem zakonu, ki ga že pet let kujete. Ali se še spominjate, da sem vam potrdil s častno besedo, da sem liberalci in da se sramujem biti hinavski klerikalec. Ali se še spominjate, kako ste me mило gledali kakor žaba jajce, češ, se bo ja spreobrnil ta kmetavzarski liberalci, in mi

na srce polagali, rekoč: ti še nisi popolnoma pokvarjen z liberalno moralno, parkrat bi bil na naših shodih, pa bi ne poslušal tega Tauferja, ki ga ni nič prida, ta človek je skrajno priden. Gospod Zajec, vprašal bi vas, kaj veste o gosp. Tauferju in kaj ste mislili s temi besedami proti meni? Gotovo ste videli na moji osebi odsvit farovške milosti. Ali se še spominjate, kako ste z vodo močili poleg stoječega duhovnika, da je bil moker kakor žaba v luži? Sedaj pa recite: je res, ni res! — **Opomba uredništva:** S tem, mislimo, bo za enkrat dovolj, svetogorske polomije.

Ivan Grabnar, kmet.

d Iz Prečine. V nedeljo smo imeli lepo priliko opazovati, koliko zavednosti je med nami in kako se meščanski krogi zanimajo za napredek kmeta. Iz naše srede je izšla misel, da se nasproti vseokužujoči klerikalni politiki združimo vsi napredno in sploh protiklerikalno misleči sloji, bodisi iz mesta ali zunaj iz vasi, v enotno družbo, ki smo ji radi tega dali naslov »Neodvisno politično društvo«. Nekateri so želeli, da bi se ta porod izvršil tajno, ker jim je že prešlo v kri in meso, da naj se vse tajno dela. Drugi pa so bili za to, da se vsaj zavedni kmetje iz naše občine pokažemo tudi javno, in da pred javnostjo pokažemo, da se nikogar ne bojimo, ne župnika, ne drugih klerikalcev. Ker nimamo ničesar prikrivati, pač pa mnogo odkrivati, smo se odločili za javen shod, na katerem naj bi se odločilo, ali se tako društvo ustanovi ali ne. Ker smo mislili, da je itak sveta dolžnost vsakega zavednega moža, bodisi iz mesta ali vasi, da se za tako vprašanje tudi brez posebnega vabila zanima, ni bilo po mestu posebne reklame in agitacije. Samo nekaj skromnih lepakov je naznanjalo ta shod, ki je gotovo pomenljiv, ker so ga želeli zavedni kmetje iz naše fаре. Novomeščani pa, namesto da bi se bili tega dogodka zavedali, so šli raje na sprehod. Neki gospod iz neke odvetniške pisarne je bil celo tako prijazen, da je sicer obljubil, da bo na shodu nastopil kot govornik in se mu je v svrhu informacije predložil tudi natančen program, ampak ko je prišel čas, ga ni bilo od nikoder. In ravno tako so izostali tudi drugi, ki bi lahko prišli. No, pa kljub temu je bil shod dobro obiskan. Od naše strani sta za to skrbela g. Avguštin Žagar in Rudolf Faleskini, ki sta na shod pripeljala vsak svojo armado zavednih mož. Čast jima in njim, ki so z njima javno pokazali, da so res zavedni možje. Tudi iz Novega mesta je prišlo nekaj udeležnikov, ampak lahko bi jih bilo še več. Ker prvo izvoljeni predsednik g. Faleskini te časti ni hotel sprejeti, je shodu predsedoval g. Žagar. Časnikar Pirc je v daljšem poročilu pojasnil namen in pomen društva v političnem, posebno pa v gospodarskem in socialnem oziru. Za naš kmečki stan je treba v okviru društva osnovati kmečke gospodarske organizacije. Soglasno se je skle-

nilo, da se novo politično društvo za nqvo-meški okraj ustanovi in da se, ko bodo pravila od oblasti potrjena, skliče ustanovni občni zbor. Shod se je čisto mirno izvršil.

d **Žužemberk.** S prijateljem sva imela opravilo v Žužemberku in ker je bila nedelja in tudi birmanje, sva šla tudi midva v cerkev k škofu maši in pridigi. Kakor je že znano, škof v svojih pridigah vse-mogoče reči govori in pridiguje; na primer začne pri Kristusovim rojstvu in konča pri liberalcih, ali pa obratno. Tako je tudi tisto nedeljo napravil. Začel je pri križu, ki ga je baje neki vojskovodja videl, in se mu je reklo: le v tem znamenju bodeš zmagal tid. Potem je počel hvaliti občinski odbor in župana, da ga močno veseli, da je župan in pa tudi celi odbor katoliški v Žužemberku in na Dvoru. Zato prav rad ostane par dni tukaj v Žužemberku. Samo nekaj mu ni bilo dovolj, da ljudje kar trumoma bežijo v Ameriko in druge kraje, da postanejo tam slabi kristjani, se sprijijo in da so potem za večno nesrečni. Seveda škofu in pa tudi drugim duhovnikom bi bilo ljubše, da bi ljudje le doma ostajali, vse, kar bi pridelali, vse cerkvi in duhovnikom znosili, sami pa naj bi stradali in potem bi jim pa bilo zagotovljeno nebeško kraljestvo. Gospodje duhovniki pa le hočejo tukaj imeti vse ugodno in dobro, za drugi svet se pa nič ne brigajo, še manj pa storijo, saj so za vsako delo tukaj dobro plačani. Zvedeli smo tudi, da je tamošnji vikar gosp. Gnidovec toliko prosil in beračil okoli marinarič, naj za škofa, ko pride sem, kolikor morejo denarja skupaj spravijo. Rekel je, da je res škof tak revež in v takih stiskah, da naj pomagajo. In res so nabrale s krvavimi žulji zasluženih sto kron in so mu jih podarile. Tako bo že imel za silo, kajti kar je še od botrov in botric nabral pri birmovanju, bo že zado-stovalo, da se čez zimo preživi. Meni se pa zdi, da škof ni tak revež. Vozi se lepo v kočiji po župniščih in tu mu prirejajo najboljše jedila in pijače, dočim ubogo ljudstvo, ki ga duhovščina ožema, gara in dela in večkrat še za najpotrebnejše nima vinarja. Ako kateremu kaže v Ameriko iti, da si kaj prisluži, mu še tega nerad privoščijo, da bi se za starost kaj prislužil, ali pa dolgove poplačal, ker se boji, da bi spregledal, ko bi po svetu šel. Potem sva šla s prijateljem malo po trgu. Videla sva, da so ulice, ceste in pota v najslabšem stanju. Vse je razrito in od vode razorano; še pred cerkvijo v trgu je kanal odprt, da bi se prav lahko kdo ponesrečil ali pa kako živinče nogo zlomilo. Ko sva se mislila s pošto odpeljati, sva šla na pošto po vozne listke. Na hodniku je menda kokošnjak, kajti bilo je vse polno kokošnjih odpadkov. Kamor človek stopi, mora na kupček stopiti. Ne vemo sicer, ali je tudi pošta na katoliški podlagi ali ne, pa vsaj hiša menda je. Voznih listov nisva dobila, češ, da so že vsi sedeži oddani. Morala sva jo peš

mahniti proti Zagradcu. Pri žužember-skem županu so pa gospodje župniki bili prav židane volje in so lepe okrogle pesmi popevali, n. pr. »Ne hodi za mano, ne boš me dobil« itd. Zvedela sva tudi, da misli tamošnji vikar gosp. Gnidovec postati naslednik starega gosp. dekana v Žužemberku in da si je že v zanaprej preskrbel gospodarico v osebi hčerke gosp. župana, ki jo baje nagovarja, da si ji ni potreba ženiti, da bo pri njem imela vsega dovolj in ji ne bo potreba nič delati. To pa vse na katoliški podlagi!

Potnik.

d **Št. Janž.** Birmo smo imeli. Prevzvišeni Tone so nas obiskali. Pa kaj vse to, če bi Bajec ne imel svojih muh. Že spomladi je prorokoval, da bo birma in kako bo takrat vse drugače: da bo cerkev preslikal in prenovil, čukalada bo morala biti gotova, Čuki bodo morali znati ena, dve, bogomilce bodo ustanovljene, liberalci spreobrnjeni itd. In res. Cerkev je napol poslikana na puf, in sicer znotraj. Zunaj pa jo je dala občina pobeliti. Tudi čukarski dom so površno dodelali in tudi puf, za kar bo še par kratkovidnih podrepnikov pretakalo solze. Bogomilce, oh, te so mu menda pa kar same skupaj prifrčale in je lahko ponosen, ker ima med njimi eno šepasto in eno pritovčeno (kako in kaj, povemo pozneje). Kako te bogomile izgledajo, bi bil škandal, če o njih govorimo. Še večji bi pa bil, če bi jih opisovali. Kako pa je liberalce spreobračal, navedemo pa le nekaj glavnih točk. Najprvo se je začel okoli nekaterih hinavsko hliniti in prilizovati. Ker pa s tem ni imel uspeha, jim je začel žugati in pretiti, da kakšno škodo bodo še imeli, ker ne bo nobene podpore več. Dalje je preklel vse napredne časopise, zažugal tistim, ki jih bero, da ne bodo ne za krstnega in ne za birman-skega botra vzeti. Obetal je čisto zlato od deželnega odbora in jim gradil zlate gradove v zraku. Vse mu ni nič pomagalo. Šentjanci so ostali, kakršni so bili. Zadnji dnevi pred birmo so bili tukaj, pa vse narobe, vse v neredu. Kaj torej storiti župniku, da se prikupi škofu? Porabil je nedeljo in praznik in si mislil: Zjutraj bom agitiral za škofov sprejem in po mojem govoru vsi na delo za čast božjo — pardon, za mojo, si je mislil. Njegovi kimavci so hodili beračit od hiše do hiše za mlaje, zastave, slavoloke itd. In glej ga spaka, ne ene zastave ni bilo videti razven na cerkvi in čukariji. Ves trud je bil zaman. Raz prižnico je vabil napredni občinski odbor, da naj se z vozovi napoti do postaje in sprejme škofa, kakor se to spodobi. Da bi bilo pa to bolj gotovo, je baje naprosil Hribčevega ata, da je še ta hodil od »Kajfeža do Pilata« agitiral za škofov sprejem. — Šentjanci pa so ostali Šentjanci! Izmed 24 mož se jih je podalo škofu nasproti 7 na treh, bolj po romarško napravljenih vozeh — pa kaj to, saj škof radi vidijo, da se verniki na takih vozeh vozijo,

samo, da se oni poleg svojih ogromnih pufov smejo še v bolj elegantni kožiji. Bajec je mislil, nevedoč, kako naj bi uredil sprejem, da bi bil škofu bolj po volji, skakal okrog vozov, ko so se imeli nanje vstati občinski odborniki in komandiral: to je samo za odbornike ter podil radovedneže stran. Nazadnje, ko pa teh ni bilo, je bil pa vsakdo dobro došel. V imenu občinskega odbora je škofa pozdravil Hribčev ata. Da se je drznil to storiti brez vsakega pooblastila od strani občinskega odbora, bo ata za to hinavsko predrznost že dobil primeren odgovor in nagrado. Poleg onih sedmih mož - kimavcev, ki so le po napredni milosti v občinskem odboru, je sprejelo škofa tudi šest Čukov na konjih. To je bil »hec«. Med temi Čuki je bil tudi dijak mežnarjev Pepče, ki se je jahanja nekoč na volu navadil. Da niso izostale bogomile in Marijine družbarice, se razume. Škof je bil vsega tega jako vesel, da, kar vztrepetaval je, kot takrat, ko je rdečo brošuro pisal, ker je videl toliko vdanih ovčic. Kako se mu je pa kaj pri Bajcu s hrano godilo, tega pa ne vemo. V kolikor nam je znano, mu Bajec nič kaj rad ne postreže, menda zato, da ne pride prevelikokrat k njemu. Ko je bil predzadnjič v Št. Janžu, se je župnika iz kuhinje vprašalo, kaj naj se škofu napravi za obed. Ta pa je rekel: »Zelja pa fižola mu skuhaite, bo že jedel, če hoče. Če mu kaj drugega napravite, bom vse ob tla zmetal.« Kaj pa je končno res obedoval, o tem pa farovška kuhinja molči. Več prihodnjič.

d **Raka.** Klerikalni občinski odbor občine Raka, oziroma gotovi gospodje občinskega odbora, so tako imenitno gospodarili, da se je v teku petih let, kakor občinski odborniki sami okrog pripovedujejo, že čez 9000 kron (beri: devettisoč) občinskega premoženja zapravilo, ne da bi se vedelo, za koga se je ves ta denar porabil. Zato je občinski odbor sklenil že meseca aprila l. l., da naj deželni odbor izvrši revizijo občinskega gospodarstva ali se pa naj odda ta reč c. kr. državnemu pravdnistvu v Novo mesto. Gotovi voditelji občinskega odbora še danes občinski odbor tolažijo, da pride gosp. revizor od deželnega odbora, ko bo enkrat čas imel. Čudno je to, da gosp. revizor deželnega odbora do danes še ni imel časa našo zanemarjeno občino pogledati. Pri sosedni občini, pri kateri je vse v najlepšem redu, je pa imel čas v teku enega leta že štirikrat revidirati. Gosp. Fr. Šiško je po petletnem županstvu meseca aprila l. l. odstopil, ker je moral pokriti, kakor on trdi, s svojim imetjem 5000 kron (beri: pettisoč) občinskega primanjkljaja, katero imetje so baje njegovi prvi občinski svetovalci porabili. Pokriti je še nekaj čez 4000 kron (beri: širitisoč), to svoto se pa gosp. Šiško brani poravnati, česar so se gotovi gg. pri občini tako ustrašili, da delajo sedaj z vsemi močmi, da se stvar kolikor je mogoče potlači in čimprej pozabi.

o Gorenjske novice o

g **Naklo pri Kranju.** Dne 18. septembra je izdihnil svojo blago dušo naš vrli prijatelj in vzoren gospodar gospod Anton Voglar v najlepši dobi 35 let. Bil je značajan, miroljuben, ako tudi pristaš S. L. S. Zastopal je razna načelnštva pri gasilcih, kmetijski podružnici, mlekarni in še pri mnogih drugih društvih. Bil pa je tudi napreden, vsaj ob času volitev. Razumel je dobro črno politiko in se ni dal ujeti gimpelnu. Čudno se nam pa le to zdi, da je naš vrli gospod župnik toliko časa rabil, da je, ko smo pokojnega nesli k zadnjemu počitku, pustil pogreb sredi ceste čakati pol ure. To je tisti mož, ki je spisal »Pamet in vera« ali po domače Seigerschmied. Lep mož. Pogrebce nas je kar suval in se je celo izrazil: »Če bi bil Bog umrl, jokajte, ne pa za enim človekom.« Pogrebci pa smo si mislili, da, ako bi župnik danes šel iz Naklega, darujemo takoj vsoto za škofove zavode. Prevzvišeni pa naj naredi kot ve in zna z nadopolnim Jožem. Za danes naj zadostuje. Imamo pa še gradiva na stote.

o Notranjske novice o

n **Logatec.** Neštetokrat smo se že v javnosti bavili z našo klerikalno občinsko upravo in dasiravno le z neznatnih uspehom, nismo še obupali. Četudi neredi v naši občini vedno bolj napredujejo od časa, ko je pri nas zavlada klerikalna večina. Skozi Dolenji Logatec vodita dve okrajni cesti in na teh dveh cestah vlada velik nered. Par občinskih svetilk naj v nočnem času razsvetljuje te v jako živahnem prometu stoječe ceste. Te svetilke so pa vedno tako zamazane, da človek komaj opazi v njih umirajoče občinske lučice. To občinsko razsvetljavo ima v zakupu neki zagrizen klerikalec, ki gleda le na lastno korist in pa skrbno pazi, če bo kakšen naprednjak župana Remca v misel vzel in mu vse točno reportiral. — Imenovane ceste so navadno z živinskimi odpadki tako onesnažene, da se človek komaj iz te nesnage reši. Blata in prahu je na njih vedno toliko, da človek ne ve, bi li gazil, ali bi plaval na kolodvor. Na teh dveh cestah sta nastavljena dva cestarja, seveda pristna klerikalca, ki se za vse drugo bolj brigata, kot pa za to, za kar sta plačana. Da bi človek na teh cestah videl cestarja, so le redki slučaj. Da je temu tako, priča nered in nesnaga na teh cestah. Načelnik teh cest je kajpada tudi iz klerikalne sredine. Mož je za lastno korist jako marljiv, celo hvale vreden, a prevzeta javna naloga mu je pa deveta briga in za to tudi sposobnosti nima. Če se že od časa do časa te ceste površno osnažijo, najame cestar tropo klerikalnih pobaljinov in vpokojenih klerikalnih železničarjev, da si na ta način z lahkoto

pridobe nekaj svetlih liberalnih kronc na posebni račun davkoplačevalcev. Vabimo prizadete faktorje, da napravijo red.

Ostali slovenski kraji

o **Iz Istre. Ocizla-Klanec.** Gosp. župnik nam je naznanil shod glede zavarovanja živine. Shod se je vršil v nedeljo popoldne in prišla sta dva gospoda z občinskim tajnikom. Eden gospodov je začel govoriti, pa je tako hitro brbral, da se ga po večini ni moglo nič razumeti. Nato je drugi govornik dvakrat prosil in pozival navzoče, naj se izrazijo, če so zadovoljni, da se osnuje zavarovalnica. Toda molčalo je vse in nihče se ni oglasil. Gospodje so pobrali šila in kopita in so šli. Prav so storili, kajti to ljudstvo ni za napredek. Če bi župnik kaj takega nasvetoval in rekel, potem bi že šlo, toda za župnika je najbolje, da živina zavaruje pri Bogu, kakor se je sam izrazil. Vidite, dragi občani, da tako ne gre naprej. Ne pustite se voditi od ljudi, ki ne spoznavajo vaše koristi. Čitajte časopise, naročite »Slov. Dom« in odprle se vam bodo oči, da je najslabše voditi se od tujih ljudi. Sami moramo vzeti v roke vodstvo in sami si pomagati, sicer nam bo slabo šlo, če nas bodo tuji ljudje komandirali. O volitvah vam pa že sporočim prihodnjič.

Občan.

Gospodarstvo.

Ustanovni shod ustanovnega odbora za zgradbo sladkornih tovarn na Kranjskem se je vršil preteklo sredo. Udeležba je bila velika. Udeležila sta se shoda tudi deželni predsednik baron Schwarz in dvorni svetnik Laschan. Shodu je predsedoval dvorni svetnik pl. Šuklje. V ustanovni odbor so bili izvoljeni: Za predsednika Fran pl. Šuklje, za podpredsednika J. Lenarčič in J. Schauta, za tajnika inženir Jakob Turk, za njegovega namestnika inženir Milan pl. Šuklje, za blagajnika pa dr. Janko Kersnik. V izvrševalni odbor so bili izvoljeni, razen vodstva še ces. svetnik Gustav Pirc, vinorejski nadzornik Boh. Skalický in inženir Milan pl. Šuklje. Ako se sladkorne tovarne ustanove, bo to imelo velik pomen za našega kmetovalca, kajti pridelovanje sladkorne pese veliko več nese kakor pa drugi poljski pridelki.

gsp **Sadno razstavo** prirede od 5. do 12. oktobra kmetijske podružnice Trnovo, Prem, Košana in Vreme na Bitanjah — 15 minut od postaje Kilovče — pri Klobučarju; dne 5., 6. in 12. oktobra bodo na razstavi tudi strokovna predavanja. Razstava ima velik gospodarski pomen in daje priliko, seznaniti producente in konsumente, zato opozarjamo nanjo občinstvo.

Mrzlih brzda ne devaj konju v gobec, če so bile na hudem mrazu. Premrzla brzda lahko konju jezik pricvrkne in omaji. Imej tedaj brzde v hlevu na gorkem ali pa jih ogrej, preden jih konju vtakneš v gobec.

Izvrsten klej narediš tako: vzemi štiri dele lima, ga namoči v petnajstih delih hladne vode, potem polagoma segrej, da se lim raztopi, nato mešaj in pridela 65 delov krova. V drugi posodi zmešaj 30 delov izkuhanega škroba v 20 delih hladne vode, da dobiš mleku podobno tekočino brez kep. V to se vlije tekočina od lima, ki se kuha, in vse skupaj ostane pri ognju deset minut.

Klej za steklo je takozvani ribji klej. Namaži s tem klejem steklo tam, kjer je počilo in pritisni k drugemu steklu tako, da gre skupaj. Ko se posuši, zopet drugi kos prikleji. Če pa pride steklo potem v vodo, klej spusti.

Težke omare ni lahko predstavljati po sobi. Na tleh se lahko poznajo drse, ko jih porivaš naprej. Podloži tedaj pod omaro kako preprogo, eden naj pa zadej potiska. Tako tla nič ne trpe.

Zdravstvo.

Nervozni ljudje večkrat dobijo slab želodec. V zgornjem delu želodca se nabirajo plini, kar prihaja odtod, da se dela od želodčnega soka preveč solne kisline, ki draži čreva in zapira prehod iz želodca v čreva. Plini v tem slučaju včasih uhaajo skozi usta ali pa vsaj napravljajo kolcanje. Rabijo se za to bolezen magnezijški odvajalni preparati.

Kamni v želodcu. Komur žolč prav ne deluje, se mu začno delati kamni. Če se ženske trdo prepasujejo, se lahko začne ta bolezen, ki ima pa seveda tudi mnogo drugih vzrokov.

Na bakrenih in medenih posodah se rad dela volk. Take posode je treba dobro osnažiti. Niti malo časa naj ne bode jed v posodi, v kateri se je pokazal zeleni volk, ki je hud strup.

LISTEK.

Begunci.

Povest iz francoske vojske.

(Dalje.)

IV.

Marjanica ga je še nekaj časa zrla kot da ne razume prav teh njegovih besed in v črnih velikih očeh ji je trepetalo nekaj kakor solze...

»Oče,« je dejala, a videlo se ji je, da je zelo težko izpregovorila to besedo, — »ali bi ne mogel tega opraviti kdo drugi?«

»Zakaj?« se je zadržal Brinšek in oči so mu kar izstopile.

»Jaz se bojim,« je zavzdihnila Marjanica, a to je Brinška tako vjezilo, da jo je prijel za ramo in potisnil k vratom.

»Zapreti te dam!« ji je zažugal — »ako mi ne opraviš tako, kot sem ti ukazal!« Nato je stopil nazaj v vežo, a sila razburjen mu je bil obraz.

Marjanica pa se je napotila proti Drmalčevi hiši.

Zelo zgodaj je še bilo in megla se je še ovijala hiš, da so bile videti kot ovite v prosojen pajčolan. Tam na vztočju se je blestelo v zlati svetlobi, a bilo je kot da ne more solnce prodreti težkega jutranjega zraka, a vsak hip so se morali razliti solni žarki po travnikih in polju, ker tako velik žar je že gorel na vzhodu.

Marjanica je šla po vasi s sklonjeno glavo in kar nič se ji ni mudilo, kakor bi nalašč hotela kljubovati županovi zapovedi.

Tam pred Brtoncelnovo krčmo pa je še nekoliko postala in se zazrla tja proti cerkvi.

»Kam pa tako zgodaj, Marjanica?« jo je opomnil Brtoncel skozi okno, ki pa je bilo tako majhno, da je komaj pomolil skozi svojo glavo.

»Tjale k Drmalcu grem,« mu je odgovorila in se prisiljeno nasmehnila.

»Oho!« se je začudil Brtoncel. »Kaj greš k Matjažu? Pa se nič ne bojiš, da bi te kdo videl in te potem zatožil očetu ali pa Janezu iz Zadola?«

»Kateremu Janezu?« je povprašala Marjanica in se delala popolnoma nevedno.

»I, no, Janezu, županovemu sinu iz Zadola ha-ha! No, saj si pridna, Marjanica, samo šalim se. Ampak ne vem, če bo Matjaž doma, ako greš k Matjažu.«

»Kje pa mislite?« ga je hitro povprašala Marjanica.

»Ne vem,« je dejal Brtoncel in skomizgnil z rameni.

»Snoči je bil pri vas, kaj ne?«

»Kako pa ti to veš?«

»Tako,« je dejala Marjanica in malce zardela, ker ni hotela povedati, da je bil pozneje pri njenem oknu in povedal vse svoje namene, da pobegne, ako mu oče pove, da Brinšek ni dovolil odkupnine.

»Bil je seveda,« je pritrdil Brtoncel. »Še več jih je bilo in pa Jernejc, ki še sedaj spi tamle pri peči. No, če je doma, pa ga pozdravi,« je pridejal in se zasmel.

Marjanica pa je zavila tja proti Drmalčevi hiši, stoječi bolj na samem, tam blizu cerkve.

Stari Drmalc je ravno stal pred durmi, ko je zavila proti hiši in videla je, kako je začuden povzdignil košate obrvi, ko jo je zagledal, da gre proti njemu.

»Kaj pa boš ti povedala?« jo je pozdravljial že od daleč in jemal pipo iz ust.

Marjanica takoj skoro ni mogla ničesar vprašati niti povedati, zato je sedla

poleg duri na tvalo, kjer je videla sedeti ob nedeljah tolikokrat Matjaža, a je bila sedaj prazna.

»No, po kaj si prišla?« jo je vprašal zopet Drmalc in Marjanica je opazila, da ni videti nič kaj vesel.

»Ali je Matjaž doma?« je vprašala in gledala v drugo stran, da Matjažev oče ne zapazi solze, ki ji je trepetala v očesu.

»Po Matjažu vprašaj? Kaj pa boš z njim?«

»Ali ga ni doma?« je zopet povprašala in pogledala na okno, kjer je rasel rožmarin, ki mu ga je podarila ona.

»Ne, ni ga doma,« je dejal Drmalc ter se otožno in zamišljeno zarz pred se.

Nato sta bila nekaj časa molčala.

Marjanici se ni kar nič mudilo in tako prijetno se ji je zdelo na tisti tvali, da bi najraje obsedela.

»Kam pa je šel?« je povprašala čez nekaj časa, dasi je že vse slutila.

»I, kaj pa si tako radovedna?« se je začudil Drmalc. »Ali bi rada z njim kaj govorila?«

»Ne jaz, ampak — oče,« je odgovorila zelo počasi.

»Aha, tako!« je dejal Drmalc. »Le povej tvojemu očetu, da ga ni več ni ne vem kje je. Zjutraj, no, ponoči, ne mnogo čez polnoči, ko mi je podal roko in mi je dejal, da ga nekaj časa ne bo, ker ga hoče tvoj oče na vsak način spraviti med vojake in ga tako oropati za vso mladost. Le povej mu tako, Marjanica! In dejal je, da mu ne ostane tega dolžan, Bog mi priča, da je res, kar govorim. In Marjanico mi pozdravite, je dejal in je šel.«

Komaj je Drmalc končal, je stopil v vežo in Marjanica je zapazila, da so se mu orosile oči.

»In Marjanico mi pozdravite — je dejal,« je ponovila tiho in si zakrila s predpasnikom obraz...

Potem pa se je napotila počasi domov, ne meneč se za radovedne obraze, ki so jo opazovali pri oknih.

Župan Brinšek jo je pričakoval že na vratih.

»Kaj je zopet?« je zarenčal nad njo, ko je videl, da je objokana. »Kod pa hodiš tako dolgo? Kje je Matjaž?«

In Marjanica je odgovorila šele čez nekaj časa:

»Tam sem bila, a oče mi je dejal, da je pobegnil že ponoči —«

»Ka-a-aj?« se je začudil Brinšek in presenečenja kar raztegnil oči. »Da je pobegnil Matjaž?«

»Da, Matjaž!« je pritrdila Marjanica in hotela oditi v kuhinjo, a Brinšek je stopil za njo in jo ustavil.

»Ti, deklina, ako nisi ti povedala, da so v hiši biriči?«

»Ne, gotovo da ne!«

Nato ji je Brinšek pokazal hrbet in odšel v sobo, kjer so biriči zaman pričakovali na svoj plen.

»Ne bo nič!« jim je začel Brinšek in srdito mahal z rokami. — »Vrag jih vzemi in pred vsemi tistega potepuha Jernejca, ki ga je Bog že tako prikrajšal za eno nogo! On je vsega kriv, verjemite mi! Prišel je včeraj in jim natvezil tam v Brtoncelnovi krčmi Bog ve kaj in oplašil vse fante, ki se jim je prej komaj sanjalo, da jih bomo pobirali. Jaz sem molčal, ko je prišlo od gosposke, da naj odberem fante, ki so sposobni za vojake, samo dva premožnejša kmeta sem poklical k sebi in jima pravočasno naznanil, da sinove odkupita, in tudi ta dva sta molčala, ker sem jima to zabičal. Ker vedel sem, ako se zve med fanti, da ne počaka niti eden, no, in reš so jo nocoj odkurili. Da ste prišli vsaj snoči, bi še vjeli zajce v gnezdu, a tako bo pač težava. Matjaž, saj ga poznate, ali ne? Tisti plavolasi fant, Drmalčev je, za tega sem mislil najprvo, a jo je že popihal in truditi se bo treba, da ga dobimo. Nad očeta pojdemo, on gotovo ve za njega in povedati nam mora! A danes morate že ostati pri meni, saj veste, da se čez dan ne opravljajo taki posli. Zvečer pojdemo, pozno zvečer, jaz pa bom do tedaj že izvohal, kje se kaj držijo in ako je še kdo v vasi!«

Potem pa je stopil na prag in je zaklical sila glasno:

»Marjanica!«

Marjanica je prihitela iz kuhinje, vsa preplašena, ker zdelo se ji je, da ji Brinšek gotovo napove zopet kako težavno pot.

»Marjanica! Postrezi tem možem, da ne bodo žejni in lačni. Prinesi hlebec in kaj za prigrizek in materi reci, naj stopi v klet po vino!«

Biriči videč, da so dobro naleteli, so zadovoljnih obrazov posedli okoli mize in niti enemu ni prišlo na misel, da bi silil na gonjo za fanti. In ko je prisedel k njim še Brinšek, ki je bil drugače silen skopuh, a proti ljudem, ki so delali za »cesarske postave« — kot se je izražal — sila prijazen in postrežljiv, se je vnel med njimi kmalu živahen razgovor o vojski in o Francozih, ki so pretili podjarmiti tudi Kranjsko.

Med tem pa se je zbralo na vasi že mnogo vaščanov in na obrazih se jim je poznalo, da se je moglo pripetiti v vasi nekaj nenavadnega.

»Torej so šli?« je dejal Brtoncel in stopil med možakrje, ki so molče prikimali.

»Pa tako nenadoma je vse prišlo,« je dejal eden, ki ga je tudi v noči zapustil sin. »Kdo bi bil mislil, da je stvar že tako daleč.«

»E daleč, daleč,« je prikimal Brtoncel in si prižgal pipo. »Jaz sem vedel, da jih bodo letos že pobirali, saj ni čuda. Na Laškem je že vse izgubljeno. Vse so zopet dobili nazaj Francozi in naš cesar je izgubil Lombardijo. E, težave so zdaj na vseh koncih in krajih in verjemite, da bomo že tudi mi prišli pod Napoleona.

Prav do Ljubljane jo bodo še prilo-mastili, ali pa še naprej, ako že niso!«

»Kdo to pravi?« se je začudil Drmalc in z njim vsi drugi.

»Saj ni res!«

»Ni mogoče!«

»No, no, saj ne veste,« je trdil Brtoncel. »Kdo pa pride iz naše vasi dalje kot do Zadola, ali kvečjemu do cesarske ceste, kjer korakajo dandanes vojaki. Eni gor, drugi dol, na vseh straneh je treba stražiti. E, čudni časi so prišli in rečem vam, vse bomo izgubili, ako že nismo!«

»No, čemu pa pobirajo potem fante?« je nekdo opomnil. »Tako v nič še ni vse djano. Mnogo se res govori, da pridemo pod drugega cesarja, a kar se govori, še tudi ni vse res. Pa naj bo kakor hoče, grdo je od Brinška, da s svojimi ljudmi ravna tako zvižajno in zahrbtno!«

»E, kaj si more,« je skimal sivolasi dedek, ki je dosedaj ves čas molčal. Cesar-ski postavi mora biti pokren, če ne, gre pa on v ječo. Kaj pa mislite, to ni kar tako!«

»I, kdo pa pravi, naj ne bo pokoren,« je dejal Brtoncel, ki je veljal med vaščani za zelo učenega in modrega. »Fante je seveda treba dati, ampak kjer se lahko spregleda in kjer se mora, bi tudi on to lahko storil. Glejte, Drmalc, ki ne more biti brez fanta, ga je hotel odkupiti, ampak Brinšek ni pustil. Boštjančičev je tudi zbežal, ker mu je že spomladi grozil, da ga da med vojake, ko revež komaj kozo užene. Nesramen je, pa recite, kar hočete!«

»Prav govoriš, Brtoncel!« mu je pritrdil Drmalc. »Prav nesramen je! Ravno prej je poslal k meni Marjanico, naj pride Matjaž k njemu.

Hvala Bogu, Matjaž je že daleč, ampak grdo nakano je imel. Ali verujete, da ima v hiši biriče!«

Možje so se nekoliko osuplo ozrli tja na Brinškovo hišo, kjer je bilo vse mirno, kot da ni nobenega doma, in nekoliko plašno se spogledali.

»Zakaj to misliš?« ga je povprašal Brtoncel, ki je napravil sila radoveden obraz.

»Zato ker sem jih videl, čeprav so mislili, ako gredo ob potoku in čez vrt k Brinšku. Videl sem jih in prisežem lahko, da so v hiši. Pred durmi sem sedel in mislil na Matjaža in vse težave, ki me pričakujejo sedaj brez njega, pa vidim, da se plazi nekaj po grmičevju ob potoku. Najprej sem mislil, da so kaki naši fantje, ampak pri plotu sem popolnoma natanko razločil, tista podolgasta / bodala in gorjače. No, kmalu na to je prišla še Marjanica, naj pride Matjaž k Brinšku. Zvito je hotel napraviti, da bi šli fantje kar sami v past, ko se boji podnevu loviti. Sicer pa menda itak nobenega ne dobijo, saj so vsi odšli, ali ne?«

(Dalje prih.)

Razno

* **Spomenik Juliju Zeyerju v Pragi.** Pod Belvederom kraljice Ane v Chotkovih nasadih nad Prago je bil v torek slovesno odkrit spomenik pesniku Juliju Zeyerju. Zbrala se je na slavnostnem prostoru velika množica in mnogo odličnih zastopnikov. Pevski zbor Narodnega gledališča je zapel pred spomenikom Bendlovo skladbo »U pomniku pěvcova«. Slavnostni govor g. Frida, ravnatelj višje dekliške šole, je opisal pesnikove vrline. Zeyer je bil eden najizrazitejših pesnikov čeških. Spomenik je postavljen sredi zelenja. Velikanske granitne skale, sredi njih jama, iz katere stopajo snežnobeke mramornate postave Krokovih hčera, Kaza, Tela in Libuša, dalje sestra Paskalina, Radaz in Mahulena, zadaj relief Amie in Amila. Na levi v jami je nameščena bronasta plaketa Zeyerjeve glave, pod njo napis: Julij Zeyer 1841 do 1901.

* **Pogreznjeni gozd.** Iz Krakova poročajo, da se je pogreznil pri vasi Šimbark 80 oralov obsežen gozd. V gozdu je bilo 7 hiš. Nad pogreznjenim gozdom je sedaj jezero. Prebivalci pogreznjenih hiš so se rešili.

* **Banka za tatove.** Berolinski »Tagblatt« poroča, da so odkrili glasom poročil iz Petrograda v Baku pravo banko za tatove. Banka je ukradeno blago jemala v zastavo ali pa ga je ceno kupovala. Klijenti te banke, katere lastnik je znani milijonar Nagiev, so bili izključno sami mednarodni tatovi in goljufi. Pri hišni preiskavi so dobili zelo veliko obtežilnega materijala. Med bančnimi akcionarji je zelo veliko zločincev, katere je ruska policija že delj časa iskala.

* **Lepotila.** Londonski »Daily Mail« priobčuje sodbje o ženskih lepoticah in njih napačni porabi, ter prinaša podatke, ki so zelo tolažljivi za »nevarno starost«. Tako piše neki zdravnik: Med 30. in 40. letom je žena fizično na višku in je takrat tudi, če ne uporablja škodljivih lepotic, najlepša. — Angleški slikar Byans Shaw prinaša k temu še interesanten komentar. On pravi: Mislim, da je žena, če gleda zadosti na svojo zunanost, med 30. in 35. letom lepša, kakor kdaj sicer. Ne trdim, da bi morala biti takrat njena postava taka, kakor z 22. ali 25. letom, poteze njenega obraza pa, ki so bolj karakteristične, so takrat navadno mnogo prikupljivejše in lepše, kakor v mlajših letih. Gub ali ostrosti potez med 30. in 40. letom še ni treba, tudi koža se še ne izpremeni posebno. Ena najlepših žen, ki sem jo kdaj videl, je bila 36 let stara. Še ko je bila nad 40 let stara, je bila še v cvetu svoje lepote... Tudi damski krojači in moditske soglašajo s to trditvijo, da so ženske najlepše ne samo v obrazu, marveč tudi v rasti med 30. in 40. letom.

* **Kolera.** Vsled nevarnosti, da se raširi kolera še bolj, posebno pa da se importira iz Ogrske, kjer precej hudo razsaja, je odredilo gališko namestništvo zdravstveno revizijo vseh potnikov, ki pridejo iz Ogrske. Istotako se ima desinficirati vsa prtljaga. Veliko trpi vsled kolere tudi Hrvaška. Deželni vladi so naznanili v soboto zopet 20 slučajev kolere in sicer iz okraja Kuzmin, kjer kolera najbolj razsaja. Do sedaj je obbolelo za kolero na Hrvaškem 220 oseb. Hudo razgraja kolera tudi v Bosni. Iz Sarajeva poročajo dnevno o novih bolnikih. Največ jih javijo iz okoliša Tuzle.

* **Velika tramvajska nesreča pri Cannesu.** Iz Nice poročajo: Trije vozovi tramvajske železnice od Cannesu v Grasse so skočili nedaleč od kraja Toutoi pred mostom s tira in so padli v 15 m globok jarek. 12 oseb je ostalo na mestu mrtvih, 30 oseb pa je težko ranjenih. Med mrtveci so trije častniki in en korporal. O nesreči poročajo iz Pariza: Vzrok te velike nesreče je zaviralnica, ki je sestavljena iz velikih in močnih magnetov. Vsled prehude vlage magneti niso delovali in tik pred mostom so se zadnji trije vozovi zaleteli v zavrt voz s strojem in nato skočili s tira. Prileteli so na železno ograjo, katero so polomili in se prevalili nato v jarek. Prvi voz je tudi skočil s tira, toda obstal je na mostu. V ponesrečenih vozovih je bilo največ vojakov. Med mrtvimi se nahajata poleg vojakov tudi hčerka visokega uradnika in en gimnazijski profesor iz Nice. Ranjence so odpeljali v Nico.

* **Tobak za desinfekcijsko sredstvo.** Da ima tobak v gotovi meri desinfekcijske lastnosti, se je dokazalo s poskusi. Ameba, mikroskopična žival, v katero vrsto n. pr. štejemo tudi provzročitelje malarije, pogine v kratkem, če pride le v dotiko z dimom smotke. Dim omami te živali kakor eter ali kloroform. Lahko tedaj sklepamo, da dim smotk pospeši izločevanje slin, česar seveda ne smemo šteti v vsakem oziru za prednost. Raziskovalci so dokazali, da ni res, da bi dim smotk provzročil gotova vnetja v ustih ali celo bedence v ustih in na jeziku. V tem oziru tobakov dim ni škodljiv, vendar s tem še ni rečeno, da sploh ne škoduje, če imamo v ustih že vnetje. Bacili kolere, ki so jih na umeten način primešali slinam in izpostavili potem pet minut dimu tobaka, so v tem času brez izjeme poginili in raziskavanja profesorja Wenckeja so jasno dokazala, da se je kadilcem za časa epidemije kolere manj bati kakor nekadilcem.

* **Lakaj nemškega cesarja obglavljen.** Iz Göttinga poročajo: Bivšega cesarjevega lakaja Jurija Romahna v Hannover-Mündnu, ki ga je porotno sodišče na podlagi indicij obsodilo na smrt, ker je svojo ženo sunil v reko Weser, so obglavili, ker je cesar potrdil obsodbo.

Narodna knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Aleš iz Razora. Povest. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vin. več.

Atila v Emoni. Romanca. Napisal Ant. Aškerc. Cena broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 40 vin., s pošto 10 vin. več.

Brodkovski odvetnik. Roman. Češki spisal V. Beneš-Sumavsky. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 vin. več.

Cez trnje do sreče. Roman. F. Senčar. Cena broš. 1 K 20 vin., vez. 2 K 20 vin., s pošto 20 v. več.

Greh in smeh. Zabeljene in osoljene kratkočasnice. Zbral Tinček Hudaklin. Cena 1 K, s pošto 10 v. več.

Gospod Zabar. Humoristično-satirične in resne slike iz sedanosti. Spisal Luigi Calco. Cena broš. 80 v., s pošto 10 vin. več.

Gospod Bucek. Humoristično-satirične in resne slike iz sedanosti. Spisal Luigi Calco. Cena broš. 70 vin., s pošto 10 vin. več.

Kralj Matjaž. Zgodovinski roman. Spisal Fran Remec. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.

Lepi striček. (Bel-ami). Roman. Francoski spisal Guy de Maupassant, prevel Oton Župančič. Cena broš. 3 K 50 v., vez. 4 K 70 v., s pošto 20 vin. več.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka. Zgodovinska povest. Cena broš. 80 vin., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Ljubezen Končanove Klare. Zgodovinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Libera nos a malo. Zgodovinski roman. Spisal Vladimir Vesel. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 20 v., s pošto 20 v. več.

Mali lord. Roman za mladino in odrasle. Angleški spisal F. H. Burnett. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Mina. Socijalni roman iz ljubljanskega življenja. Spisal A. P. Rušič. Cena broš. 1 K 20 v., vez. 2 K, s pošto 20 v. več.

Najhujši sovražniki. Spisal Rado Murnik. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.

Narodni kataster Koroške. Spisal Ante Beg. Cena 60 v., s pošto 70 v.

O dostojnosti. Spisal Rozman. Cena 70 v., s pošto 80 vin.

O službeni pogodbi trgovskih pomočnikov in drugih delojemalcev v podobnih službah. Cena 50 v., s pošto 10 v. več.

Obrtni red drž. zakonika št. 89 z dne 16. avgusta 1907. Cena 1 K, s pošto 20 vin. več.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu. Spisal Valentin Žun. Cena 3 K, s pošto 3 K 20 v.

Opatov praporščak. Zgodovinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

Narodna knjigarna ima v zalogi tudi vse druge slovenske knjige ter pošlje na zahtevo najnovejši cenik cele zaloge.

Pravljice za mladino s slikami. (Prevodi čeških in hrvaških pravljic.) Cena vez. 5 K., s pošto 30 vin. več.

Prava in neprava ljubezen. Povest. Spisal Blaž Pohlín. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Premaganci. Novela. Spisal Franc Remec. Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Rdeči smeh. Ruski spisal Leonid Andrejev, preložil Vladimir Levstik. Cena broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 40 vin., s pošto 20 v. več.

Rienzi zadnji tribunov. Zgodovinski roman v dveh delih. Spisal Edward Lytton-Bulwer. Cena broš. 4 K., vez. 5 K 20 v., s pošto 30 vin. več.

Sapho. Slike iz pariškega življenja. Francoski spisal Alphonse Daudet, prevel Oton Župančič. Cena broš. 2 K., vez. 3 K, s pošto 20 vin. več.

Skrivnost hiše št. 47. Roman. Angleški spisal I. Storer-Clouston. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 vin. več.

Skušnjave Tomaža Krmežljavčka. Spisal Šepetavec, 2 zvezka. Cena broš. 2 K 40 v., vez. 3 K 20 v., s pošto 30 v. več.

Strahovalci dveh kron. Zgodovinski roman v dveh delih. Spisal Fr. Lipič. Cena broš. 2 K, vez. 4 K, s pošto 30 v. več.

Stara devica. Povest. Spisal J. Oblak. Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Slovensko-nemška meja na Koroškem. Spisal Ante Beg. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 40 v., s pošto 20 v. več.

Stiri ruske slike. (Clovek, Pevka, Rendezvous.) Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Uho in sluh. Poljudno znanstvena razprava. Spisal dr. Jos. Rakež. Cena 20 v., s pošto 30 v.

Undina. Povest. Francoski spisal André Theuriot. Cena 90 v., s pošto 1 K.

Ustoličenje koroških vojvod. Spisal Ante Beg. Cena 30 vin., s pošto 40 v.

Vaška kronika. Povesti iz Dolenjske preteklosti. Spisal Ivan Lah. Cena broš. 1 K 70 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

V naravi. Izbrani spisi Frana Erjavca, uredil dr. G. Sajovic. Cena 1 K 20 v., vez. 1 K 70 v., s pošto 10 v. več.

V študentovskih ulicah. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Zadnji rodovine Benalja. Roman iz kranjske preteklosti. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 vin., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Zbrani spisi Josipa Jurčiča. 11 zvezkov. Cena vsakemu zvezku broš. 1 K 20 v., vez. 2 K s pošto 20 v. več. (Zvezki III., VIII. in XI. so razprodani.)

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 27. septembra 1913.

Dunaj: 4, 45, 18, 34, 30.

Dvignjene v sredo, dne 1. oktobra 1913.

Brno: 13, 5, 1, 64, 3.

Gradec: 2, 8, 33, 69, 89.

Kdo hoče URO ZASTONJ!

Da svoje izborne žepne ure udomačimo povsod, razdelimo 5000 ur **zastonj**. Pošljite mi natančen naslov samo na dopisnici na tvornico ur

JAKOB KÖNIG, DUNAJ III/2.

Postamt 45, Fach No. 369.

67

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

*Lastna tovarna
ur v Švici*

1887

Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastonj

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

Vsaki dan

otrdi to prepričanje:
nežno vonjavo, istotako fini okus, —
polno zlatorujavo barvo da naši kavi
edino le dobroznani, izkušeni zagrebški

„kavin pridatek pravi :Frank:“
s tovarniško znamko „kavin mlinček“.

smo 126/25.6-14

Razširjajte „Slov. Dom“!

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	72	1	92
1 „ „ „ II. „ . . .	1	52	1	72
1 „ „ „ III. „ . . .	1	40	1	48
1 „ telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 „ „ (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 „ prašiči na klavnici . . .	1	12	1	30
1 „ kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	3	60
1 „ masla surovega . . .	2	60	2	80
1 „ masti prašičje . . .	1	80	2	00
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	72	1	92
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 „ sala . . .	1	80	1	92
1 „ surov. margarinkega masla . . .	2	40	0	—
1 „ kuhan. margarinkega masla . . .	2	60	3	—
1 jajce . . .	—	09	—	0
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 „ „ posnetega . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	20	3	60
1 piščanec . . .	1	20	1	30
1 golob . . .	—	40	—	60
1 raca . . .	2	20	3	—
1 gos . . .	3	60	0	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenice moke št 0 . . .	35	40	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	35	00	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	34	40	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	33	60	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	33	10	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	32	50	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	31	80	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	28	20	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	16	60	—	—
100 „ koruzne moke . . .	24	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	50	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	44	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	30	—	—
1 „ graha . . .	—	—	—	—
1 „ leče . . .	—	28	—	—
1 „ kaše . . .	—	32	—	—
1 „ ričeta . . .	—	26	—	—
100 kg pšenice . . .	22	—	—	—
100 „ rži . . .	18	50	—	—
100 „ ječmena . . .	17	00	—	—
100 „ ovsa . . .	19	00	—	—
100 „ ajde . . .	24	00	—	—
100 „ prosa belega . . .	19	—	—	—
100 „ „ navadnega . . .	18	50	—	—
100 „ koruze . . .	22	00	—	—
100 „ činkvanta . . .	5	00	—	—
100 „ krompirja . . .	—	—	—	—
Lesni trg.				
Cena trdemu lesu 8 do 11 K.				
Cena mehkeemu lesu 7—do 8—K.				
Trg za seno slamo, in stello.				
Na trgu je bilo				
voz sena . . .	7	—	7	50
„ slame . . .	5	50	6	50
„ stelje . . .	0	00	0	—
„ detelja . . .	0	00	0	—

Sladni čaj - znamka Sladin!

Kri! polovico prihranka tudi na mleku in sladkorju in okusen zajtrk, južno! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo **sladni čaj**. Ako se pa uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima **Moč!** ime Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse šte. 109, Josefstädterstrasse šte. 25, Radetzkyplatz šte. 4. V Gradcu: Sackstrasse šte. 4.

Zdravje! karne Trnkóczy: Schönbrennerstrasse šte. 109, Josefstädterstrasse šte. 25, Radetzkyplatz šte. 4. V Gradcu: Sackstrasse šte. 4. Priporočljiv za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih trdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb. 3

Čitajte slovenska zgodovinska romana:

Kralj Matjaž.

Cena 2 K, po pošti 20 vin. več.

Opatov praporščak.

Cena 1:80 K, po pošti 20 vin. več.

Obe knjigi se dobivata v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Pozor!

Pozor!

50.000 parov čevljev.

4 pari čevljev za samo 9 kron.

Ker je več velikih tvornic ustavilo plačila, sem bil pooblaščen velik oddelek čevljev daleč pod izdelovalno ceno spraviti v denar. Prodajam torej vsakomur: **2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trakove**, usnje rjavo ali črno, galoširano, z močno zbitimi usnjatimi podplati, veleleeg. najnovejša fazona, velikost po št. Vsi 4 pari stanejo samo 9 kron. Razpošilja po povzetju

J. GELB, izvoz čevljev, Novi Sandec, Galicija šte. 88.

69

:: Zamena dovoljena, tudi denar nazaj. ::